

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган олимпиаданың
муниципаль этап биремнәре
(6 нчы сыйныф, 2018/2019 уку елы)**

*Время выполнения – 120 мин.
максимальный балл – 89*

Письменная часть.

1. Прочитайте текст, выберите наиболее подходящий для него заголовок и подчеркните его (максимальный балл – 3):

А. Канатлы кунак

В. Каргалар килде

С. Безнең йорт

Безнең йорт шәһәр читендәрәк. Ишегалдында биек агачлар үсә. Агач башында ел саен каргалар оялый.

Бервакыт агачтан карга баласы егылып төшкән иде. Кыяфәтен караганда, бер явызның кулы уйнаганга охшый. Югыйсә аягы да, канаты да имгәнмәс иде. Сыңар канатын жиргә бәргәләп, карга баласы юкә төбендә ята. Тирәсендә дүрт-биш малай. Нишләтергә дә белмиләр. Ул арада якында гына «карр, карр» дигән тавыш ишетелде. Карасалар, юан ботакка карга килеп кунган. Муенын түбәнгә – карга баласына таба сузган. Күрәсең, әниседер. Малайларга ямансу булып китте. Аларның карга баласын бу килеш калдырасылары килми иде.

(Г.Шәрәфидән)

2. Продолжите рассказ и напишите небольшое сочинение (5 предложений).

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 15	Баллы
1.		3	
2.		3	

3.		3	
4.		3	
5.		3	

3. Расставьте реплики в нужном порядке (укажите последовательность в цифрах), чтобы получился диалог.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 4	Баллы
	Мин кичэ сиңа шалтыраткан идем. Эниң сине грипп белән авырый, диде. Эгәр теләсәң, мин сине табибка илтә алам.	0,5	
	Рәхмәт, син чын дус!	0,5	
	Сәлам, Алсу! Синең хәлләрең ничек?	0,5	
	Ярый.	0,5	
	Берни дә түгел. Алайса, әйдә, киттек.	0,5	
	Хәзер берәз яхшырак. Соравыңа рәхмәт.	0,5	
	Бик әйбәт булыр иде. Бик зур рәхмәт сиңа, Марат.	0,5	
	Һәрвакыт мөрәҗәгать ит!	0,5	

4. Допишите пропущенные слова в следующих пословицах.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 15	Баллы
1.	Дусны табу жиңел, саклавы _____ (ничек?).	3	
2.	Уйнап сөйләсәң дә, _____ (ничек?) сөйлә.	3	
3.	Һөнәр ашарга сорамый, үзе _____ (нишли?).	3	
4.	Башланган _____ (нәрсә?) – беткән эш.	3	
5.	Бер галим _____ (күпме?) наданны жиңәр.	3	

5. Переведите на татарский язык и запишите.

1. Я горжусь успехами своего друга.
2. Эти люди желают тебе добра.
3. Мне нужны некоторые сведения об истории этого театра.
4. В жизни каждого человека бывают счастливые события.
5. Ты уже поговорил с родителями о поездке в Санкт-Петербург?
6. Если хотите, я вам принесу эту статью.
7. Какая самая популярная передача среди молодёжи?
8. Она взяла лист бумаги и начала рисовать.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 16	Баллы
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	
6.		2	
7.		2	
8.		2	

6. Допишите окончания слов в предложениях.

№	Предложения	Макс. кол-во баллов - 9	Баллы
1.	9 декабрь – Хәсән Туфан ____ туган көн ____.	1	
2.	Урал ____ заводта эшли, Уфа ____ укый, Урта Азия һәм Кавказ буйлап жәяүләп сәяхәт итә, гомер ____ 16 ел ____ сөргендә уздыра.	2	
3.	Татар әдәбият ____ дәрәслек ____ аның	1,5	

	шигырь _____ жиңел генә эләкмәгән.		
4.	Аларның халык _____ барып ирешү юл _____ Моабит дәфтәр _____ тарих _____ охшаш.	2	
5.	1940 ел _____ 18 ноябрь _____ Хәсән Туфан _____ кулга алалар.	1,5	
6.	Ул башта үлем _____, аннан гомерлек сөрген _____ хөкем ителә.	1	

7. Переведите на русский язык и запишите.

- 1) Иртәгә, 9 декабрьда, Татарстан территориясендә төнлә һәм көндөз урыны белән томан төшәчәк.
- 2) Үзегезнең эти-эниегезгә тыныч йокы теләгез.
- 3) Нәркем үз тамырларын белергә тиеш.
- 4) Габдулла Тукайның «Туган тел» шигырен искә төшерегез.
- 5) Кайбер карлыгачлар Көнчыгыш һәм Көнъяк Африкага очып китәләр.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 10	Баллы
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	

8. Прочитайте текст и вставьте нужные слова (максимальное количество баллов – 13).

Имбир – _____ яшел тропик үсемлек. Дәвалау _____ имбирнең чи тамыры _____ киптереп вак итеп төелгән тамырының порошогы кулланыла. Имбирне	<i>бик</i> <i>бирле</i> <i>ярдәмендә</i>
---	--

<p>борынгы заманнардан _____ үстөрөлөр. Хэзер Кытай, Корея, Малазия, Индия аны _____ күлэмдә житештерә.</p> <p>Имбир – ачы _____ хуш исле тәмләткеч, шул ук вакытта _____ нәтижәле дөвалау чарасы да. Үсемлекнең вакланган чи тамырын су парында тотып куу ысулы _____ эфир мае ясала. Ул ислемай, косметик эйберләр эшлөп чыгаруда _____ кулланыла.</p> <p>Имбир Якын Көнчыгыш кухнясында бик популяр, _____ иттән, яшелчэләрдән, оннан хэзерлэнгән ризыкларга һәм, шулай ук, төрле эчемлекләргә кушалар.</p> <p>Имбир составындагы бик күп биологик актив матдәләр организмны тукландыралар, ашаган ризыкны эшкәртүне һәм үзләштерүне яхшырталар. _____ имбирдә ашказаны, эчәкләрнең, ашказаны асты бизенең эшчәнлеген стимуллаштыра _____ матдәләр бар. Шул сәбәпле, имбир тамыры ашкайнату эгъзалары авыруы _____ нәтижәле дөвалау чарасы булып тора.</p>	<p><i>киң</i></p> <p><i>аны</i></p> <p><i>яисә</i></p> <p><i>күп</i></p> <p><i>чөнки</i></p> <p><i>өчен</i></p> <p><i>вакытында</i></p> <p><i>торган</i></p> <p><i>мәңге</i></p> <p><i>һәм</i></p>
---	--

9. Установите соответствие между словом и его лексическим значением (максимальное количество баллов – 4).

<p>А. Сөйкемле</p> <p>Ә. Әхлак</p> <p>Б. Тыйнак</p> <p>В. Мәрхәмәт</p>	<p>1. Кешеләрнең жәмгыятькә һәм бүтән кешеләргә карата мөнәсәбәтләре.</p> <p>2. Яхшылык, игелек итү.</p> <p>3. Күңелгә ошый торган.</p> <p>4. Үзен мактарга, күрсәтергә тырышмаучан, әдәпле.</p> <p>5. Яхшы тәрбия алган.</p>
--	--

А	Ә	Б	В
---	---	---	---

--	--	--	--